

5e Divisie kwam op

16000 herhalers in Budel, 't Harde en Mill

V OOR het eerst sedert vele jaren vond weer een echt „grote” herhaling plaats, doordat de 5e Divisie en enige „behelpzame” onderdelen daarbij werden opgeroepen. Hoewel ieder jaar wel zo'n 15 à 20.000 man van de KL totaal herhalingen plegen te ondergaan is deze 5e Divisie als geheel nog nooit onder de herhalingswapenen geroepen. Ook nu nog geschiedde dat in drie delen. Als eerste kwam de 51 Gevechtsgroep op 9 juli in Budel op, gevolgd door 53 en 52 Gevechtsgroep. Alle drie zouden hun oefeningen twee weken op de terreinen van La Courtine houden. Het werd de eerste maal, dat herhalers naar Frankrijk gingen. De eerste groep verbleef er van 16 t.m. 27 juli, de tweede van 30 juli t.m. 10 augustus en de derde van 9 t.m. 24 augustus.

Soort mobilisatie

M OBILISATIE en het begrip „mobilisabele onderdelen” zijn al jaren lang het onderwerp van gesprek van de hoge, leidinggevende functionarissen in „Nato-verband”, zoals men dat dan pleegt uit te drukken. En dat is inderdaad ook een ernstige kwestie, want zij begint met de vraag hoeveel en (vooral) hoe moeten wij de grootverlofgangers op de been brengen in geval van een ernstige internationale toestand, en kan dat alles vooral snel gebeuren. In 1953 nam Nederland een interessante proef met de betrekkelijk onverwachte mobilisatie van de toenmalige Derde Divisie, beter bekend als de „Drietand Divisie”, zo genoemd naar het embleem ervan. In luttele dagen stonden Nederlanders uit alle windstreken ineens weer in militair verband klaar. Sindsdien kwam het oproepen van mobilisabele onderdelen nog wel voor, maar de mannen ervan

hebben er soms niets van gemerkt, want meestentijds gebeurde het „pro memorie” (wie kent de kreet niet!?) tijdens internationale staf oefeningen. En nu dan, was daar de gelegenheid om de praktische werkelijkheid, die altijd anders uitvalt dan de dikke dossiers dat voorspiegelen, te tonen!

Het ging weliswaar nu niet onverwacht, maar altijd nog moesten binnen korte tijd per gevechtsgroep rond 2000 man „opgevangen” worden, geregistreerd, doorgelicht, „geprikt” en „ge-PSU'd”; moesten meer dan 500 chauffeurs wagens uit de mobilisatie-opslagplaatsen halen, een oefenritje maken en een paar dagen later een kostbare lading mensen 900 km door België en Frankrijk brengen; moesten reserve-officieren van verschillende militaire „afkomst” met de militairen, die slechts hooguit enkele jaren geleden nog „dpl” waren, tot een eenheid groeien om onmiddellijk oefe-

Zonder meer kan men „herhalers” herkennen. Er is iets veranderd aan hen, dat hen onderscheidt van zelfs een „ouwe happer”

ningen te kunnen draaien in een terrein, dat de meesten nog nooit hadden gezien.

Het ware gezicht

H OE is dat gegaan? Het is verwonderlijk gegaan, althans zover wij voor dit blad hebben kunnen nagaan bij de eerste gevechtsgroep. Staven die hun hart toch wel even vasthielden toen de „organisatie” ging rollen, die angstwekkend zorgvuldig was voorbereid, vielen ietwat sprakeloos. Generaal-majoor Christan, de commandant van de Vijfde Divisie, een man van weinig woorden, die zich het best thuisvoelt te velde, temidden van actie, en die in La Courtine dan ook zodra zijn andere verplichtingen dat toelieten per jeep het terrein „in-cross'te”, uitte zich steeds blij-verrast

Vaandrig Rijnsburger (rechts) van 104 Transportgroep telt de langrijdende voertuigen tijdens de tocht door België.

TUSSEN 'VAGEVUUR' EN 'KWINTO MAX'

als het gesprek op dit onderwerp kwam. Het is een ervaring te bemenken welke vaak onvermoede krachten temidden van ons tezamen leven.

Er ging natuurlijk wat fout, er liep wat mis, het zou verwonderlijk zijn als dat niet zo zou gaan. Maar het geheel liep met een smeermiddel, dat samengesteld is uit rust, gedegenheid, zekerheid, gezond verstand en eenvoudigweg: begrip voor wat noodzakelijk is en wat niet.

De Nederlandse soldaat toont in dergelijke omstandigheden zijn ware gezicht; hij is geen echte militair uit de boekjes, geen Pruis, geen Brit, geen Amerikaan. Hij is een echte Nederlander en als zodanig de beste soldaat die wij ons kunnen voorstellen. Geeft weinig om uiterlijk, voelt zich niet prettig zonder oppositie tegen „Het Gezag”, praat „er” niet teveel over, maar dóet nuchter! Hij is een soort... Watergeus. En dat is een machtig iets.

Geen conserveringsmiddel nodig

DRIE dagen nadat 1500 man in Budel het „pak” weer aan hadden, nadat een bataljon AAT in Mill al weer vastgekieefd was op de YA's, geniecompagnieën in Mill hun zware spullen hadden getest en een afdeling artillerie in 't Harde zich had geformeerd, ging de hele partij al op weg in zuidelijke richting, iedereen voorzien van het eerste exemplaar van de „Kastanje-Vijf-te-velde” (K5tv), dat van het begin af dagelijks iedereen op de hoogte hield van het nieuws in, maar ook buiten, de divisie.

Er ging wel iets scheef. Om te beginnen het weer. Alles en iedereen, die uit 't Harde en Mill de avond voor de grote start zijn bivak in Brabant betrok was meteen al drijfnat. De colonnes vertrokken de volgende morgen ook ietwat te laat, maar erger was dat midden in België de bakken alweer uit de hemel kwamen en dat Frankrijk vaak hetzelfde beeld gaf. Toen de troepen de maandag na aankomst in La Courtine dan ten slotte te velde gingen, was het niet minder....

De colonnes gingen in de vroege morgen van de 12e juli over de grens naar België, langs de keurig met pijltjes bewijzerde weg en verder langs de Belgische, Franse en Nederlandse verkeersregelaars, die als ieder jaar weer een perfecte samenwerking hadden. Toen wij de eerste dag de weg een stuk terugreden waren er toch wel zeker een aantal wagens in de kant met de gele vlag uit! En het deed ons vrèzen voor al die voertuigen, waarvan de donkere vlekken nog wezen op de conserveringsmiddelen tijdens hun langdurig verblijf in de mobilisatie-opslagplaatsen.... Maar die eerste gevechtsgroep en alles wat daarmee reed kwam als geheel aan zonder noemenswaardige schade.

Slechts één jeep sukkelde even voor Bourges van de weg af; gebroken pols en sleutelbeen bij de chauffeur. Men mag met vertrouwen hopen dat het de volgende colonnes niet slechter zal gaan. De Nederlandse chauffeur behoeft tijdens zijn groot verlof althans geen conserveringsmiddel om goed te blijven rijden.

OP zaterdag kwam de 51 Gevechtsgroep met de ondersteunende onderdelen in La Courtine aan en maandagmorgen begon al het bivak voor de twee-weekse oefening. Schieten was een belangrijk onderdeel van deze tijd en verder stortten de compagnieën zich meteen in compagnieoefeningen, een abrupte overgang dus, zonder inleidende oefeningen in pelotonsverband. Al gauw vonden de infanteristen elkaar terug in schuttersputten in het golvende terrein, terwijl de tanks van B-esk-11 Tankbat dreigend aanrolden. Zó was men aangekomen en zó was men terecht in het „Vagevuur”, zoals deze oefening was genoemd. De schutters konden nu hun vaardigheid weer bewijzen door hun blauwe oefenprojectielen naar de tanks af te vuren, waar elke voltreffer zich liet horen door een kletterend geluid.... Precies een week later al draaiden alle compagnieën en batterijen mee in een week lang durende bataljons-oefening „Kwinto Max”.

Zie verder pagina 16

Zo was men aangekomen en zo was men in het „vagevuur”

★ ★ Vroegere „ouwe hap” wordt weer jong ★ ★

HERHALERS... je herkent ze direct aan iets — aan wát weet je niet precies. Maar zij waren het; zichtbaar, die militairen, die uit de bus bij Budel stapten na weer 's een rit op een vrijvervoersbewijs sinds jaren —. En ze waren het duidelijk, die uit de particuliere auto's stapten, welke zich steeds meer aanéén voegden. En binnenin de legerplaats stond nog steeds dat aloude bordje: „Waar moet u zijn?”, maar dat was niet nodig; en ook het schoolbord met het woord „Herhaling MELDEN” was overbodig, want een dikke menigte ouwe-maten stond elkaar te herkennen, steeds verrast nieuwe bekenden handen te schudden, klappen op de schouders te geven.

Ergens binnenin een gebouw zaten de administrateurs alweer aan tafels. Al vóórgekomen, al helemaal „in”! En na „rang, naam, legernummer” en die rompslomp-meer kreeg ieder de „Kastanje Vijf” uitgedeeld en het brochuretje „Tour de France”, waarmee iedereen precies en haarfijn kon weten waarom het draaide bij deze herhaling en wat hem te wachten stond in La Courtine (wat overigens voor zéér velen nog bekend terrein was, want het merendeel was pas midden '59 en begin

'61 afgezwaaid). Daarna nog even de dikke lijf-lucht van het uitkleedhok, alvorens bij de dokter te komen; 't was weer net als vroeger. Steeds valt er iets af van ieders individualiteit in dergelijke omstandigheden.

Wat, herhaling ..

„Blij dat ik weet, dat ik gezond ben. Wist ik wel, hoor”, zei iemand bij de uitgang, waar een-man-achter-een tafel alweer „gebouw zoveel en zoveel” zei en een loopbriefje gaf. En als iemand dan nog even met een ander („Hoe is je naam ook weer? Verrek...!”) praat zegt een luitenant al: „Sta niet te ouwe-betten”. Maar de reactie is die van een herhaler: „Vroeger zeiden ze toch iets anders...!” Buiten stonden er een paar lachende in burger tussen de menigte.

De een: „Ik ben varensgezel en had het hele rotzooitje ingeleverd”. Nu zal zijn beroep weer een maand lang infanterist zijn.

Een ander: „Het is te klein geworden”. Hij was pas in '61 afgezwaaid...

„Hé, wacht even, daar hebben we gekke Henkie...”

Enzovoort.

Tot ieder weer jong is geworden.

En toch roept: „Was ik maar bij moeders geblééééeven!”

Voor wie was deze schijn-werkelijkheid van een oefenoorlog nog lang vreemd? Wie herkende niet gauw weer het zich-intens-vies-voelen en wie had niet de gedachte dat als ze op de zaak (cq thuis, op kantoor etc.) je zó zagen... enz.

Alles anders

Voor wie het nog niet heeft onder-vonden: La Courtine is anders. Anders dan een bivak, waar ook, tussen Havelte of Terneuzen, hoe lang ook. Het bivakleven is er anders, het kamp is anders, iedereen dóet anders. Afstan-den zijn groter, beslissingen ingrijpen-der, improvisatie levensbestanddeel, rit-selen noodzakelijk en gewoon verstand voorwaarde om te slagen. Meer dan bij

een „jong” gemodelleerd onderdeel schijnt een goedgemengde dosis van deze eigenschappen in een herhalings-onderdeel op te treden.

Wij hoorden een oudere ervaren be-roeps-officier zeggen, dat hij steeds weer verwonderd was over de soepele wijze van de gang van zaken. En hij was niet alleen. Wij zagen reserve-officieren zich constant slaap te kort doen om zaken te regelen, foeterend tegen de „papierwinkel”, die aanzien-lijk blijkt uitgebreid sedert hun vorige herhaling. Wij zagen soldaten, die 40 km hun weg door onbekend terrein zochten om hun onderdeel weer op te sporen. Wij zagen de wonderlijkste discipline, die de eerlijkste en gefundeerdste is van alle: die van kameraadschap, zonder veel uiterlijkheid, maar laco-niek. Rustig vooral, dit alles. De her-halers zijn iets ouder geworden dan de „dpl” van enkele jaren tevoren, maar er is veel méér veranderd. De herhaler kan wachten. Hij is zich van zichzelf bewust. Hij is .... voorzichtiger gewor-den.

„Jan, je rijdt me toch niet kapot”, luidde het in de jeep die over de bocht-tige bergwegen joeg. Het antwoord van achter het stuur was: „Ze heeft me vanmorgen nog geschreven dat ze op me wacht”.

En meer nog dan ooit is veldpost be-langrijk geworden. Toen eenmaal een vliegtuig uitviel en de post daardoor vertraagd was,.... was er geen goed woord meer voor de veldpost. Maar het detachement van kap. Schreurs, sgt. I Halfman, korp. Dijkhuizen en sld. Bos-

HERHALERS IN LA COURTINE

veld, zwoegde slechts in stilte om een plotselinge stroom van 24 postzakken te verwerken. Gemiddeld 130 kg post verslepten zij per dag naar vlieg-veld Clermont-Ferrand en het dubbele aantal inkomende post verdeelde men weer over de facteurs. Het zend-animo bleek ook uit een cijfer van de Wel-

Meer nog dan ooit bleek veldpost belangrijk

zijnszorg, welke alleen in het kamp al, in één week 12.000 prentbriefkaarten verkocht.

... „wijvenhoek” ...

MET deze zaken zijn we uit het veld teruggekeerd in het kamp van La Courtine zelf, waar de „verzorgende eenheden” huizen. Een „oefen-planning staf” onder commando van kolonel van Epen, die de oefeningen en de coördi-natie daarvan voor al die herhalings-oefeningen, buiten in de bivaks, maakt. En de vaste kampstaf, een 800-man tel-lend conglomeraat van functionarissen en eenheden, onder leiding van kolonel Prins, bijna allen voor de duur

Schieten was een van de belangrijkste oog-merken van de herhalingsoefening

van 2 maanden gestationeerd. Een vreemd mengsel van allerhande onder-delen, met een eigen levensstijl. Men doet sneller zaken dan anders, men drinkt gemakkelijker een glas, méér is mogelijk, sneller heeft men ruzie, di-recter is de omgang.

In La Courtine is alles anders. La Cour-tine máákt anders. Te beschrijven wie en wat zich hier afspeelt zou teveel ruimte eisen. Een voorbeeld: in een stukje opslagplaats van de 107 Levens-middelendepotcie. (belangrijk onder-deel overigens!) zijn overcomplete de-kens en matrassen tot een serie divans gegroepeerd. Het geheel heeft een ha-remachtig effect, waardoor het de naam „wijvenhoek” kreeg. Het is in deze hoek dat men omstreeks koffietijd moet we-zen om functionarissen te ontmoeten om een of ander te „regelen”.... Dagelijks is La Courtine met Nederland verbonden door een luchtverbinding. Van het kamp uit gaat er iedere dag een aantal verlofgangers, jonge vaders, of andere bijzondere gevallen, naar het vliegveld. Eerst met een bus, waarvan de stugge trouw hopelijk snel beloond zal worden met bijzetting in het Leger-museum en die wegens gering motor-vermogen een omweg rijdt om helling-ten te vermijden. Dan, na drie uur, reist men verder met een „troopship”, een vlucht van 2½ uur naar Soester-berg. Maar hoe snel men deze verbin-ding over meer dan 900 km van ons lage land ook wel vinden mag, La Cour-tine, is vér, vér weg, zo vér, zoals het herhalingsleven ver is van het gewone doen van ieder van ons.

★ ★ ★ ONVERSTOORBAAR ★ ★ ★

IJZINGWEKKENDE momenten beleefde sld-chauffeur W. A. Dijkman van het 3e Transport-peloton, 51 Intendance compa-gnie, toen hij met zijn 3-tonner vol schoenen een Frans dorpje binnenreed en helling-afgaande door zijn rem trapte... Maar zijn tegenwoordigheid van geest be-houdend beduidde hij een perso-nenauto vóór zich uit de colonne te ontsnappen, om daarna, steeds sneller gaande, nèt op tijd, ergens af te kunnen slaan, op zoek naar een helling omhoog... Langs jankende bochten kwam hij op een vlak marktplein waar hij de keuze had tussen een standbeeld en een hek. Hij koos het eerste. Maar spelende kinderen renden al „snoepie!” roepend, naar de omgeving van het standbeeld. Net nog kon de kordate chauffeur kinderen en standbeeld vermijden om tenslotte tegen het

hek kletterend tot stilstand te komen, alleen met blikshade!

Het werd een hele vertoning in het anders zo rustige dorpje. Garagehouders boden gratis hulp aan, anderen maakten al plannen voor logies voor chauffeur Dijk-man en zijn bij-rijder, die overi-gens van dit ogenblik af weigerde nog één stap in de schoenen-wagen te zetten. De chauffeur sloeg alle aanbod vriendelijk doch dringend af, meer vertrou-wen hebbend in een TD-veeg-ploeg. Hij was echter een mooi stuk van de route afgedwaald. Hij stapte daarom weer in en zocht, in zijn eerste en met de handrem in de hand, de weg te-rug. Drie uur later kwam de veegploeg; het kostte een uur voor de wagen weer veilig be-rijdbaar was. Daarna reed sld. Dijkman eenvoudigweg door naar Mourmelon...